

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА  
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ О МАГИСТАРСКОЈ ТЕЗИ

На седници Наставно-научног већа Филозофског факултета у Београду одржаној 27. јуна 2013. године одређена је комисија за оцену и одбрану магистарске тезе под насловом *Критичко издање писане грађе Милана Кашанина о српским средњовековним градовима и дворцима* коју је поднела Бранка Иванић, дипломирани историчар уметности из Београда. За чланове комисије изабрани су др Миодраг Марковић, ванредни професор Филозофског факултета у Београду, у својству ментора, др Радивој Радић, редовни професор Филозофског факултета у Београду, и др Иван Стевовић, доцент Филозофског факултета у Београду. Пошто су чланови комисије прочитали тезу, о њој износе следеће мишљење.

Магистарска теза Бранке Иванић изложена је на 438 компјутерски обрађених страна, које поред основног текста укључују и напомене. Рукопис се састоји од уводне белешке и четири опширна дела, издељена на поглавља и потпоглавља, а уз текст је приложен CD-ROM са илустрацијама.

У науци је добро познато да је Милан Кашанин (1895–1981), наш угледни историчар уметности и дугогодишњи управник Народног музеја у Београду, деценијама сакупљао грађу за писање књиге о српским средњовековним градовима и дворцима. Нажалост, смрт га је спречила да ту грађу до краја систематизује и приреди за штампу. Стога је она до данас остала неупотребљива за научна истраживања, иако представља прворазредан извор за проучавање историје и архитектуре старих српских градова и двораца. Његова

вредност данас је још већа него за Кашанинова живота јер су многи обрађени споменици у међувремену знатно страдали или сасвим пропали.

Бранка Иванић у предговору своје магистарске тезе најпре приказује историјат настајања Кашанинове грађе и осврће се на досадашње покушаје да се она систематизује и публикује. Затим се на уводним странама износи оцена Кашаниновог рада на проучавању и заштити старих градова. Након тога следи анализа грађе коју је Милан Кашанин прикупио у намери да напише књигу о српским средњовековним градовима и дворцима. Прво је сачињен попис грађе, уз поделу на писани и фотографски материјал, потом је изложен начин на који се приступило обради и презентацији материјала, а на крају је грађа критички оцењена, уз посебан осврт на композицију, језик и стил Кашаниновог рукописа, као и на његов данашњи значај.

Најважнији и најопширнији део магистарског рада Бранке Иванић посвећен је систематизовању Кашанинове грађе. Обрађени материјал издељен је на две целине. У првој су Кашанинови општи погледи о градовима и дворцима у средњовековној Србији, изложени у оквиру засебних одељака као што су, на пример, *Први градови – хроника и топографија, Циљ и намена града, Власници градова, Зидање, одржавање и чување града, Снабдевање храном, водом, оружјем, Светитељи заштитници градова, Градске цркве, Становништво и занимања у градовима, Живот у граду, Дворац, Владарски дворци, Дворови властеле, Придворне цркве, Живот на двору, Манастирска утврђења*, итд.. Другу целину чини исцрпни и изузетно корисни *Каталог градова и двораца*, у коме су одреднице поређане по азбучном реду, од града Балеша на Скадарском језеру до Штипа (стр. 61–175). Следи попис фото материјала, а затим су приложени спискови Кашанинове употребљене и неупотребљене литературе о градовима и дворцима средњег века у српским земљама. У оквиру списка неупотребљене литературе налазе се и кратке Кашанинове белешке и коментари о свим библиографским јединицама наведене категорије.

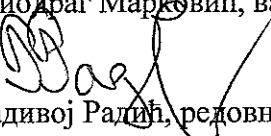
У трећем делу рада приложени су неупотребљени делови рукописних бележака Милана Кашанина (дупликати текстова који се јављају у оквиру обрађеног материјала о градовима и дворцима, као и спискови градова, неупотребљених одредница и збирних наслова).

У последњој целини рада изложена је, на 135 страна, Кашанинова рукописна грађа о српским средњовековним градовима и дворцима у свом изворном виду.

Нема никакве сумње да ће магистарска теза Бранке Иванић бити од велике користи за будућа истраживања српских средњовековних градова и двораца. Поред грађе коју је сакупио Милан Кашанин, а која се односи не само на градове саграђене у време српске самосталне државе, већ и на старије градове који су се дуже или краће време налазили у рукама српских владара или велможа, он има вредност и због тога што је у њему на једном месту сакупљен велики број писаних извора о разматраној теми. Од знатне вредности је и труд који је Бранка Иванић уложила како би критички оценила грађу коју је Кашанин употребио и прикупио за писање свог рада, а вредна пажње је и њена процена данашњег значаја и актуелности Кашанинове књиге. У оквиру ње сачињен је леп пресек знања савремене историјске науке о српским средњовековним градовима и дворцима.

Из онога што је наведено, а и увидом у целину текста, могуће је недвосмислено закључити да магистарска теза Бранке Иванић представља резултат самосталног научног рада кандидата. Њоме се систематизују и увећавају постојећа знања о градовима и дворцима средњовековне Србије што свакако доприноси стварању бољих услова за нова научна истраживања те важне теме. Стога предлажемо Већу да донесе позитивну одлуку о испуњености услова за одбрану поменуте магистарске тезе.

  
проф. др Миодраг Марковић, ванредни професор

  
проф. др Радивој Радич, редовни професор

  
др Иван Стевовић, доцент

Београд, 1. септембар 2013.